

Чародійне авто

Леся Храплива-Щур

(уривок)

Караюсь, мучуся, але не каюсь!

Костик поглянув, поглянув, щось собі погадав, а далі вискочив з авта понад замкнені дверцята та впав на коліна в пісок:

- Батьку, батьку наш Тарасе, Кобзарю наш! — ледве вимовляв, так билося в нього серце.

Тарас пустив руки хлопчиків і підійшов до Костика:

- Ти з України, дитино? Яка це лиха доля закинула тебе у ці киргизькі степи так, як і мене?

- Не лиха доля, ні! — відповів через силу Костик. — Це тільки якось так дивно сталося, що я міг приїхати до тебе... відвідати тебе... поклонитися тобі...

- А давно ти з України, сину?

- Та ні, я не з України... то значить так, з України! — І давно, ще за гетьмана Мазепи, — плував Костик, — а тепер я з Америки. Там поставили тобі пам'ятник у столиці у Вашингтоні, а другий у Канаді в Вінніпегу, справді... Я ще маю навіть пропам'ятну відзначку на однострої... — хотів показати відзначку, та враз згадав, що його однострій і досі ще, мабуть, зашивають у Дорогичині...

- Пам'ятник? Мені пам'ятник? — не міг надивуватися Тарас Шевченко. — То хіба ж мене не забули? Думалося, всі мене забудуть тут, на чужині, а то бач: пам'ятник та ще в такій далекій землі...

- Ніхто тебе не забув, батьку, ніхто! — запевняв Костик. — Я ось народився вже в чужій землі, а твого "Кобзаря" читав і знаю напам'ять:

Наша дума, наша пісня

Не вмере, не загине.

Ось де, люди наша слава,

Слава України!

- проказав гладко, мов із книжки читав.

- Господи, таке слово почути мені! — радувався Тарас. — То не забули, кажеш?

- Ні, ні, всі українці в усьому світі пам'ятають тебе, навіть більшовики, і ті не можуть сказати, що ніби тебе не було!

- Більшовики? А хто це такий?

Тут Костик мусів призадуматися, поки знайшов відповідь:

- Це москалі та інші такі зайди. Нахлинули вони на нашу землю вже у двадцятому столітті. Вони і в Бога не вірують, і кривда від них Україні ще більша, як та, що ти описав у своїх віршах! Та й тебе самого... та, ні я тобі цього не можу сказати... — зацукався нараз Костик.

- Та до того часу я буду вже давно мертвий! Що ж вони мені мертвому можуть

вчинити? — усміхнувся зболіло Тарас.

- Хреста з твоєї могили зняли та ще кажуть... ще кажуть, що ти їх! — знайшов урешті Костик, як сказати.

- А отакого то й повік не буде, — відповів поважно Тарас, — щоб я був з тими, хто людей кривдить! Та, коли вже до такого лиха дійшло, то може вже недалеко той час, що Бог змилується над нашою землею та допоможе, що запанує в своїй хаті своя правда і сила і воля... Може ви ще цього доживете... Та пожди, хто цей козарлюга, що з тобою?

- Ти, батьку, його знаєш, бо про гетьмана Мазепу вірші писав! — розговорився Костик. — Це син генерального писаря Пилипа Орлика, Грицько! Нас послав гетьман Мазепа з важливим листом до короля Карла, знаєш...

- Знаю, знаю, читав у літописах та від кобзарів чував... — відповів задумано Тарас. — Тільки, як це так: ти з чужини та ще на стільки років пізніше, а він з Батурина та ще півтора віку тому... А разом ви, неначе побратими...

- Ми ще не побратими, та зараз будемо, коли ти, батьку нас поблагословиш! — заговорив нараз скороговіркою Грицько, вискакуючи з авта. — Коли дозволиш, батьку, то ми зараз тут перед тобою обмінємося хрестами, а ти нас поблагословиш.

Костик дав Грицькові свій хрестик від Першого Причастя, а Грицько йому свій, прикрашений філіграном. Тричі поцілувалися та поклонилися в пояс Шевченкові.

- Благословлю вас, мої сини! — промовив Шевченко урочисто. — Їдьте далі в світ та пам'ятайте, що слава козацька не пропаде, коли ви, діти козацькі, її не забуватимете!

- Батьку, — перервав неспіливо Костик, хоч старшим переривати не годиться. — А чи міг би ти сповнити нам ще одно прохання?...

- З дорогої душі! Що ж міг би я для тебе зробити? Я вбогий солдат, і навіть усі мої олівці забрав учора унтер при обшуку, щоб я не міг ні словечка написати...

- Я маю олівець і записник і прошу тебе, напиши мені що-небудь у ньому! Олівець я тобі опісля залишу! — живо підхопив Костик. — А коли приїдемо сюди знов, я привезу тобі цілу коробку.

Костик добув з кишені штанят свого новацького записника та олівця і простягнув поетові. Тарас узяв їх і задумався:

- То ви в чужину їдете хлопці, чи як?

- Мабуть, що таки так! — похнюпився Костик.

Шевченко щось швидко написав у записнику та віддав його Костикові. Костик подякував, поцілували обидва Тарасові руки та вже сіли в авто, коли Костик ще щось собі пригадав. Попорпався ще раз у кишені штанят і добув звідтіля два новенькі, блискучі грошики.

- Це тим киргизикам, що розважають тебе, батьку, на самоті! — сказав. Хлопчики підхопили блискучі монети майже на лету і стали аж пританцьовувати з радості! Тоді Костик завів мотор. І вони рушили, збиваючи цілі тумани куряви.